

Byggnadsantikvarie
Lena Kron
lena.kron@trelleborg.se
0410-73 48 12

Över kulturhistoriskt värdefull bebyggelse inom fastigheten Gamla vattentornet 1

Byggnaden på fastigheten Gamla vattentornet 1 utgörs av Trelleborgs första vattentorn som är uppfört under tidigt 1900-tal. Byggnaden är 58 meter hög, vilket vid tornets tillkomst var en avsevärd höjd.

Vattentornet uppfördes under en expansiv period, både inom staden men även med avseende på de många tekniska landvinningar som gjordes i det allt mer industrialiserade samhället. I samband med att man planerade för att försörja staden med vatten via det centralt placerade tornet, valde man att också anlägga ett gasverk. Detta under en tid då all grävning var tidsödande och tung, och man därför ville samutnyttja schakten för de ledningar som behövdes till de båda anläggningarna. Både gasverket och vattentornet inrymde helt nya typer av funktioner som hörde till det moderna samhället. Denna typ av byggnader fick därför en arkitektur som skulle signalera stolthet och framtidstro.

Valet av arkitekt föll på Ivar Tengbom som var både inflytelserik och välkänd vid tiden. Tengbom har ritat ett flertal vattentorn runt om i landet, såväl som ett flertal byggnader som är uppskattade även i vår tid, däribland konserthuset i Stockholm och handelshögskolan i samma stad.

Tengbom ritade en nationalromantisk byggnad med ett slutet, borglikt anslag. Byggnaden är uppförd i murat Helsingborgstegel och har dekor i form av utkragningar och mönstermurning, särskilt framträdande kring tornets entré. Även byggnadens översta del är rikt artikulerad med mönstermurning och ett karaktärsfullt tak med huvar och spira. De få och små fönstren vittnar om en byggnad utan behov av dagsljus. Bygget påbörjades 1911 och tornet togs i bruk året efter.

Byggnadens interiör kompletterades under 1930-talet med målningar av Johan Nilsson, enligt uppgift i samband med att övervåningen 1933 började användas som vinstuga till förmån för Torgfestfonden som skulle bekosta en fontän på torget. Resultatet av detta går fortfarande att se, i form av Sjöormsfontänen.

Vattentornet togs ur bruk till 1971 och under de sista åren av 1990-talet byggdes tornet till med en cafépaviljong som sträcker sig ut på allmän platsmark på fastigheten Innerstaden 4:10. Paviljongen är lågmäld och har en god anpassning till vattentornet och platsen.

Vattentornet är en välkänd symbolbyggnad i Trelleborg, den är mycket välbevarad och dess funktion lätt avläsbar. Den viktiga samhällsfunktionen i kombination med en god arkitektur gör sammantaget att byggnaden är att betrakta som särskilt värdefull enligt PBL 8 kap. 13 §.

Lena Kron
Byggnadsantikvarie